

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodol v právnej veci žalobcu : **J. D.**, bývajúcí v K., zastúpený Advokátskou kanceláriou J., so sídlom v K., proti žalovaným : **1/ P.**, zastúpený P., so sídlom v P., **2/ S.**, zastúpený X., **3/ M.**, zastúpený Advokátska kancelária B., **o ochranu osobnosti**, vedenej na Okresnom súde Košice II pod sp. zn. 42 C 68/2009, o dovolaní žalovaného 1/ proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach zo 14. decembra 2011 sp. zn. 11 Co 286/2010

t a k t o :

Dovolanie žalovaného 1/ **o d m i e t a .**

Žalovaný 1/ je povinný zaplatiť žalobcovi trovy dovolacieho konania, ktoré tvoria trovy právneho zastúpenia v sume 79,58 € do rúk alebo na účet Advokátska kancelária J. do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Košice II rozsudkom z 8. júla 2010 č.k. 42 C 68/2009-219 uložil žalovanému 1/ do troch dní od právoplatnosti rozsudku v denníku K. uverejniť ospravedlnenie v znení ako je uvedené v petite výroku a návrh proti žalovanému 1/ na zaplatenie 33 194 € vylúčil na samostatné konanie. Žalovanému 2/ uložil povinnosť do troch dní od právoplatnosti rozsudku v týždenníku P. uverejniť ospravedlnenie v znení tak, ako je uvedené v petite rozsudku a návrh na zaplatenie 99 582 € vylúčil na samostatné konanie. Žalovanému 3/ uložil do troch dní od právoplatnosti rozsudku odvysielat' bezprostredne pred hlavnou spravodajskou reláciou TV J. televíznymi novinami vo štvrtok zvukové a textové ospravedlnenie, ktoré bude nahlas prečítané a súčasne jeho text bude zobrazovaný na modrej ploche bielymi písmenami s textom, ktorý je uvedený v petite rozhodnutia a zároveň návrh na zaplatenie 33 194 € vylúčil na samostatné konanie. Účastníkom náhradu trov konania nepriznal. Uložil žalovanému 1/ zaplatiť na účet

prvostupňového súdu sumu 10,20 €, žalovaným 2/, 3/ každému po 110,20 €, to všetko do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

V odôvodnení rozhodnutia prvostupňový súd uviedol, že v prejednávanom prípade žalobca vyvodzoval neoprávnený zásah do svojich práv chránených § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka z výrokov obsiahnutých v citovaných príspevkoch. Išlo rôznym spôsobom o uvedenú informáciu, že žalobca dňa 8.10.2002 spôsobil dopravnú nehodu pod vplyvom alkoholu. Súd sa preto zaoberal otázkou, či uvedené výroky boli neoprávnenými zásahmi a či sú objektívne spôsobilé narušiť fyzickú a morálnu integritu osobnosti žalobcu ako celku. Pri posúdení pravdivosti predmetného tvrdenia, že žalobca spôsobil dopravnú nehodu pod vplyvom alkoholu súd vychádzal z dôkazov pred ním vykonaných, lebo v tejto otázke nebolo vydané právoplatné rozhodnutie v trestnom, či priestupkovom konaní. Ako vyplynulo zo záverov znaleckého posudku č. 3/10, či bol žalobca v čase nehody pod vplyvom alkoholu, nie je možné na základe existujúcich informácií dospieť. Takáto možnosť však vylúčená nebola, no rovnako nie je vylúčená ani možnosť, že žalobca v čase dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu nebol a ten použil až po jej spáchaní. Takáto konštrukcia (a tvrdenie žalobcu o čase a množstve požitia alkoholického nápoja) je v súlade s existujúcimi výsledkami oboch dychových skúšok. Tvrdenú skutočnosť, že žalobca spáchal dopravnú nehodu opitý nepotvrdil ani P. A. Ten svoje tvrdenia o opitosti žalobcu vzťahoval na jeho stav, v akom ho po príchode z Bratislavy na benzínku pri Nitre spolu s J. K. našli. V konaní bolo preukázané, že žalobca požil alkoholické nápoje na pracovnom stretnutí v Trenčianskych Tepliciach, že tento priestupok bol predmetom mimoriadnej porady ÚISPZ zo dňa 8.10.2002, že na základe lekárskeho predpisu disponoval hypnotikami a že bol v dňoch 10.10.2002 až 7.12.2002 liečený O.. Tieto skutočnosti nemajú však takú dôkaznú hodnotu, aby z nich bolo možné dospieť k záveru, že žalobca dňa 8.10.2002 spôsobil dopravnú nehodu pod vplyvom alkoholu. Po vyhodnotení vykonaného dokazovania preto dospel k záveru, že predmetné tvrdenia žalovaných nie sú pravdivé, v dôsledku čoho predstavujú zásah neoprávnený. Každý zo žalovaných prezentoval tvrdenia o spáchaní dopravnej nehody pod vplyvom alkoholu ako fakt, ako skutočnosť, pričom ani v čase uverejňovania správ ani dnes nebolo preukázané, že žalobca mal v čase dopravnej nehody v krvi 3,04 ‰ alkoholu. Podľa názoru súdu ide o neoprávnený zásah, lebo bol nepravdivý. Ako taký bol teda spôsobilý vyvolať ujmu spočívajúcu v ohrození dobrého mena cti a dôstojnosti žalobcu. Preto sa žalovaní nemôžu s úspechom ubrániť – zbaviť zodpovednosti ani ďalšou namietanou skutočnosťou, a to, že šírili difamujúce údaje, ktoré iba počuli a tie reprodukovali, pokiaľ v konaní

nepreukázali, že tieto šírené údaje difamujúcej povahy sú pravdivé. Tu je vždy potrebné prihliadať aj k publicistickej činnosti vydavateľa a k jeho podielu a zodpovednosti za obsah uverejňovaných príspevkov. V tejto súvislosti poukázal na to, že v predmetných príspevkoch boli uverejnené aj iné tvrdenia, ktorých nepravdivosť v konaní vyšla najavo, aj keď voči týmto sa žalobca ochrany nedomáhal. Konkrétne išlo o výroky v K., ktorý vo svojom príspevku (10.10.2002) uviedol, že žalobca už nie je príslušníkom polície, čo mal potvrdiť A..., a že o okolnostiach porady v Trenčianskych Tepliciach informoval ich denník K.. Tiež televízia J. informovala, že žalobca po rozhovore s K. 8.10.2002 už vedel, že nebude policajtom. Médiá majú veľký vplyv na spoločenský život a preto podľa názoru súdu nie je možné akceptovať skutočnosť, kedy by uverejňovaním poloprávd, ktoré sú prezentované ako fakty a nie hodnotiace úsudky, došlo k tomu, že bude vytvorený iný obraz reality, než v skutočnosti je. Uverejnenie nepravdy nie je možné ospravedlniť, a to ničím. Dospel k záveru, že návrh žalobcu v časti, aby mu bolo dané primerané zadost'účinenie podľa ustanovenia § 13 ods. 1 OZ je dôvodný. Preto uložil žalovaným 1/ až 3/ ospravedlniť sa žalobcovi v znení, ako je to uvedené vo výrokovej časti rozsudku. Ide o rovnaký spôsob, akým došlo k porušeniu práv žalobcu a preto je podľa jeho názoru primeraný. Návrh na náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 a 3 OZ vylúčil na samostatné konanie. Aj keď ide o nároky z toho istého porušenia, podmienky pre jeho priznanie sú rôzne. Zatiaľ čo pre priznanie primeraného zadost'účinenia, v predmetnom prípade ospravedlnenia stačí zistenie, že zásah (tvrdenia) boli spôsobilé ohroziť chránené právo žalobcu, kedy je dokazovanie zamerané na neoprávnenosť zásahu. Pre priznanie nemajetkovej ujmy platia iné kritériá, že primerané zadost'účinenie nepostačuje a že práva boli aj porušené, a to v značnej miere. V tomto štádiu konania je dokazovanie zamerané už na iné skutočnosti a okolnosti. V prejednávanom prípade sa súdu čiastočne rozhodnutie javí ako hospodárne z hľadiska vedenia ďalšieho dokazovania.

Krajský súd v Košiciach (na odvolanie žalobcu a žalovaných) rozsudkom zo 14. decembra 2011 č.k. 11 Co 286/2010-302 odmietol odvolania proti výrokom o vylúčení návrhov proti žalovaným 1/, 2/ a 3/ na samostatné konanie. Potvrdil rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch vo veci samej proti žalovaným 1/, 2/. Zrušil rozsudok vo výroku, ktorým bolo vyhovené žalobe proti žalovanému 3/, vo výroku o trovách konania vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými 1/, 2/ a 3/, ako aj vo výrokoch o trovách štátu a v rozsahu zrušenia vrátil vec súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. V odôvodnení svojho rozhodnutia sa odvolací súd stotožnil so správnymi skutkovými a právnymi závermi, ku ktorým dospel

súd prvého stupňa vo vzťahu medzi žalobcom a žalovanými 1/, 2/, ako aj s dôvodmi napadnutého rozsudku vo vzťahu medzi týmito účastníkmi, na ktoré v celom rozsahu poukázal. Uviedol, že súd prvého stupňa úplne a správne zistil skutkový stav veci, v konaní postupoval v súlade s procesným predpisom O.s.p. a vykonal dôkazy v súlade s § 120 ods. 1 O.s.p., ktoré boli potrebné a nevyhnutné pre zistenie právne významných skutočností a rozhodnutie vo veci (o nároku na poskytnutie primeraného zadosťučinenia), vzal do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré boli vykonanými dôkazmi preukázané, resp. vyšli počas konania najavo a vykonané dôkazy správne vyhodnotil podľa zásad vyplývajúcich z § 132 a nasl. O.s.p. vo vzťahu k uplatnenému nároku proti žalovaným 1/, 2/ o poskytnutí morálneho zadosťučinenia verejným ospravedlnením v tlači, ktorý posúdil podľa správnych ustanovení právnych predpisov (§ 11 a § 13 ods. 1 OZ) a tieto aj správne vyložil a aplikoval na zistený skutkový stav. Dospel k správne záveru, že obsahom žalovanými zverejnených článkov v denníku K. v dňoch 9.10.2002, 10.10.2002, 18.10.2002, 22.10.2003 a v týždenníku P. v dňoch 21.10.2002 a 28.10.2002, v ktorých bola uvedená nepravdivá, resp. pravdu skresľujúca informácia o tom, že žalobca dopravnú nehodu dňa 8.10.2002 spôsobil pod vplyvom alkoholu (s vyše 3 ‰ alkoholu v krvi), bola objektívne spôsobilá vyvolať nemajetkovú ujmu v osobnostnej sfére žalobcu a došlo týmto tvrdením k neoprávnenému zásahu do chránených a osobnostných práv žalobcu, najmä osobnej a profesionálnej cti a dôstojnosti. V posudzovanom prípade aj podľa názoru odvolacieho súdu sú splnené zákonné predpoklady zodpovednosti žalovaných za tento neoprávnený zásah podľa § 11 a nasl. OZ a pre uloženie sankcie žalovaným poskytnutím morálnej satisfakcie žalobcovi podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka formou ospravedlnenia zverejneného v tlači, ktorá zodpovedá spôsobu, akým došlo k neoprávnenému zásahu a jeho primeraným právnym prostriedkom požadovanej ochrany. Žalovaní 1/, 2/ (ďalej len žalovaní) podané odvolania odôvodnili odvolacími dôvodmi podľa § 205 ods. 2 písm.a/, b/, c/, d/ a f/ O.s.p. Skutočnosti, ktoré žalovaní v odvolaniach uviedli však nie sú spôsobilé spochybníť vecnú správnosť napadnutého rozsudku z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov, lebo nespochybňujú správnosť skutkových a právnych záverov, ku ktorým dospel súd prvého stupňa vo vzťahu medzi nimi a žalobcom a neumožňujú ani záver, že by v konaní došlo k vadám, ktoré mali za následok nesprávne rozhodnutie, preto odvolania žalovaných 1/, 2/ nemožno považovať za opodstatnené a nimi uplatnené odvolacie dôvody nie sú v prejednávanej veci dané.

Nestotožnil sa s názorom žalovaných, že zverejnením informácie (tvrdenia) obsiahnuté v sporných článkoch v denníku K. a v týždenníku P. o tom, že žalobca dopravnú nehodu dňa

8.10.2002 spôsobil pod vplyvom alkoholu s obsahom vyše 3 ‰ alkoholu v krvi nedošlo k neoprávnenému zásahu do osobnostných práv žalobcu, a že uloženie občianskoprávnej sankcie v danom prípade je protiústavným obmedzením ich práva na slobodu prejavu a informovanie verejnosti, lebo šírili informácie o otázkach vážneho verejného záujmu, získané z oficiálneho zdroja od orgánov verejnej moci a pri zverejnení postupovali v súlade so zákonom a tzv. novinárskou etikou. Žalobca bol v čase uverejnenia sporných článkov verejným činiteľom (riaditeľom Inšpekčného odboru Košice, Úradu inšpekčnej služby PZ Ministerstva vnútra SR), teda osobou tzv. verejného záujmu, u ktorej sú hranice prijateľnej kritiky širšie ako u súkromnej osoby, však ani táto skutočnosť nespochybňuje vecnú správnosť napadnutého rozsudku, lebo aj takáto osoba má právo na ochranu svojej cti a dôstojnosti pred neoprávnenými zásahmi a právo na to, aby novinári nezverejňovali o nej nepravdivé, či pravdu skresľujúce informácie, ktoré pôsobia znevažujúco a sú objektívne spôsobilé vyvolať ujmu na cti a vážnosti verejne činnnej osoby v očiach ostatných ľudí. Sloboda prejavu, vrátane práva kritizovať musí mať v demokratickej spoločnosti svoje hranice, nesmie vybočovať z medzí nutných k dosiahnutiu sledovaného legitímneho cieľa. Každý vydavateľ periodickej tlače musí pred uverejnením údajov, resp. kritiky vždy zvažovať, či zverejnením údajov o fyzickej osobe nedôjde k zníženiu jej dôstojnosti a vážnosti v spoločnosti a nesmie zverejňovať nepravdivé, či pravdu skresľujúce údaje, ktoré sú objektívne spôsobilé zasiahnuť do práva na ochranu osobnosti, alebo neprípustnú (neoprávnenú) kritiku fyzickej osoby a to ani v prípade osôb tzv. verejného záujmu. Povinnosťou žalovaných ako pôvodcov zásahu v konaní preukázať pravdivosť spornej informácie nimi zverejnenej v tlači o tom, že žalobca dňa 8.10.2002 spôsobil dopravnú nehodu pod vplyvom alkoholu s obsahom alkoholu 3,04 ‰ v krvi. Podľa názoru odvolacieho súdu žalovaní dôkazné bremeno na preukázanie pravdivosti tohto tvrdenia neunesli a nezbavili sa preto svojej zodpovednosti za neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobcu. Nebolo v konaní preukázané, že by táto informácia im mala byť poskytnutá hovorcom Úradu inšpekčnej služby Ministerstva vnútra SR, keďže svedok P. A.. vo svojej výpovedi jednoznačne a bez pochybností nepotvrdil, že informáciu s takýmto obsahom médiám poskytol. V článkoch uverejnených žalovaným 2/ v týždenníku P. vo vzťahu k žalobcovi boli navyše použité prehnané a neadekvátne výrazy a formulácie výslovne označujúce žalobcu za opilca a alkoholika, z ktorých vyplýva úmysel ho znevažiť či uraziť „D. na mol ožratý havaroval“, „Spitý pod obraz boží“, „D. delirická jazda“ a ďalšie, ku ktorým žalovaný 2/ nebol oprávnený ani v záujme sledovaného cieľa, teda informovania verejnosti vo veci vážneho verejného záujmu (o téme alkohol za volantom u príslušníkov

policajného zboru), čím zverejnené články presiahli mieru primeranosti a dovolnosti hodnotiacich úsudkov a použitých výrazových prostriedkov, ktoré už v demokratickej spoločnosti nemožno tolerovať. So zreteľom na uvedené je obmedzenie slobody prejavu žalovaných uložením občianskoprávnej sankcie podľa § 13 ods. 1 OZ poskytnutím morálnej satisfakcie žalobcovi (verejným ospravedlnením v tlači) aj podľa názoru odvolacieho súdu zlučiteľné s požiadavkou čl. 10 ods. 2 Dohovoru a nevyhnutné v demokratickej spoločnosti, lebo je v záujme legitímneho cieľa, ktorým je ochrana osobnosti práv žalobcu v zmysle § 11 a nasl. OZ, čl. 19 Ústavy SR a čl. 10 ods. 1 Listiny. Z uvedených dôvodov potvrdil napadnutý rozsudok vo výrokoch vo veci samej, ktorými bolo vyhovené žalobe proti žalovaným 1/, 2/ ako vecne správny.

Neboli však splnené podmienky na potvrdenie ani na zmenu rozsudku vo výroku, ktorým bolo vyhovené žalobe proti žalovanému 3/. Žalovaný 3/ v odvolaní dôvodne namieta, že súd prvého stupňa pri odôvodnení rozsudku vo vzťahu k nemu nerešpektoval zásady vyplývajúce z ustanovenia § 157 ods. 2 O.s.p., predovšetkým pokiaľ mu uložil povinnosť odvyselať ospravedlnenie i za (nepravdivé) tvrdenie, že žalobca mal s alkoholom problémy dlhší čas. Vo vzťahu k tomuto tvrdeniu z odôvodnenia napadnutého rozsudku nie je vôbec zrejmé, či sa súd zaoberal pravdivosťou tohto tvrdenia (zverejnené informácie) a z ktorých dôkazov vychádzal pri rozhodnutí o tejto časti uplatneného nároku, k akým skutkovým a právnym záverom dospel, ako sa vysporiadal s námietkami žalovaného 3/, a na základe ktorých dôkazov a akých úvah dospel k záveru povinnosti žalovaného 3/ verejne sa ospravedlniť žalobcovi (odvyselať ospravedlnenie) aj za uvedené skutkové tvrdenie, preto je rozsudok v tejto časti nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov. Preto musel byť rozsudok vo vyhovujúcom výroku proti žalovanému 3/ zrušený. Odvolací súd zrušil napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm.f/ a h/ ods. 2 aj vo výroku o trovách konania a vo výroku o trovách štátu a v tejto časti vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (nové rozhodnutie) aj vo vzťahu k týmto výrokom.

Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal dovolanie žalovaný 1/, ktorý prípustnosť dovolania odvodzoval z ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. a dôvodnosť z ustanovenia § 241 ods. 2 písm.a/, c/ O.s.p. Navrhol zmeniť rozsudok odvolacieho súdu tak, že žalobu zo dňa 6.2.2004 zamieta, prípadne zrušiť rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a priznať náhradu trov dovolacieho konania. Má za to, že rozhodnutie súdu je v časti, ktorá nadobudla právoplatnosť nesprávne z dôvodu, že vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, konanie má i procesné vady a súd taktiež dospel

k rozhodnutiu na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Rozhodnutie súdu podľa jeho názoru dokonca vykazuje známky rezignácie na spravodlivosť. Neakceptuje ani samotný obsah súdneho spisu a tam uložené dokumenty. Súd teda v tejto časti vec uzavrel svojvoľne a nie na základe vykonaného dokazovania. Taktiež má za to, že súd nesprávne procesne o veci rozhodol, keď rozhodol o ospravedlnení a o náhrade nemajetkovej ujmy by mal rozhodnúť v samostatnom konaní. Takýto postup zákon neumožňuje a je výslovne vylúčený v konaní o ochranu osobnosti, keďže v prípade, že by bol súd v časti ospravedlnenia žalobu zamietol, nemohol by už ani konať o vylúčenej časti. Hmotnoprávny predpis upravujúci predmetnú problematiku, teda ustanovenie § 11, no najmä § 13 ods. 2 OZ takýto postup neumožňuje a v tejto časti odkazuje i na súdnu prax a judikatúru súdov vyššieho stupňa. Namietal, že vykonanie dôkazov na prípadnom vylúčenom či samostatnom konaní, by už bolo i v rozpore s ustanovením § 118a Občianskeho zákonníka a došlo by k hrubému narušeniu zásady rovnosti účastníkov a kontradiktórneho procesu. Takýmto postupom, teda umožnením vykonania ďalšieho dokazovania vo veci po tom, čo žalobca nemal ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania, došlo i k porušeniu ich ústavných práv – odňatiu možnosti konať pred súdom. Súd v časti, v ktorej žalobe vyhovel vychádzal pri rozhodnutí z nesprávneho právneho posúdenia veci. K tvrdenému zásahu do práv žalobcu nedošlo, keďže to preukazuje obsah vykonaného dokazovania, účastnícka výpoveď žalobcu a výpovede svedkov. Dôkazné bremeno žalobca v konaní neuniesol. Za tejto situácie je uloženie občianskoprávnej sankcie protiústavným obmedzením práva na slobodu prejavu.

Žalobca navrhol dovolanie žalovaného 1/ odmietnuť a priznať mu trovy dovolacieho konania.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu (druhý výrok rozsudku odvolacieho súdu „potvrďuje rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch vo veci samej proti žalovaným 1/, 2/“). Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej.

V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ak odvolací súd vyslovil vo výroku svojho potvrdzujúceho rozsudku, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, alebo ak ide o potvrdenie rozsudku súdu prvého stupňa, ktorým súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4 O.s.p.

Dovoláním žalovaného 1/ nie je napadnutý zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu (§ 238 ods. 1 O.s.p.), ani rozsudok vydaný vo veci, v ktorej by už dovolací súd vyslovil právny názor, ktorým by boli súdy viazané (§ 238 ods. 2 O.s.p.). Napadnutý rozsudok nie je ani rozsudkom uvedeným v § 238 ods. 3 O.s.p. Prípustnosť dovolania žalovaného 1/ preto z týchto ustanovení nemožno vyvodit'.

So zreteľom na § 242 ods. 1 O.s.p. dovolací súd (ex offio) skúmal, či v konaní nedošlo k procesnej vade v zmysle § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemá spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemá procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát.

Dovolateľ procesné vady konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. nenamietal a žiadna z týchto vád ani v dovolacom konaní nevyšla najavo. Prípustnosť dovolania žalovaného 1/ preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mal odvolací súd dopustiť, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdu nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok.

Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred odvolacím súdom bolo postihnuté procesnou vadou znemožňujúcou žalovanému 1/ realizáciu jeho procesných práv.

Dovolateľ namieta, že k odňatiu možnosti konať pred súdom došlo tým, že súd dospel k rozhodnutiu na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam.

Na námietku dovolateľa spochybňujúcu správnosť zistenia skutkových záverov nižších súdov, či nedostatočné zistenie skutkového stavu veci, možno uviesť len to, že v zmysle ustanovenia § 241 ods. 2 O.s.p., dôvodom dovolania nemôže byť samo osebe nesprávne skutkové zistenie. Dovolanie totiž nie je „ďalším“ odvolaním, ale je mimoriadnym opravným prostriedkom určeným na nápravu len výslovne uvedených procesných (§ 241 ods. 2 písm.a/ a b/ O.s.p.) a hmotnoprávných (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.) väd. Preto sa dovolaním nemožno úspešne domáhať ako revízie skutkových zistení urobených súdmi prvého a druhého stupňa, tak ani prieskumom nimi vykonaného dokazovania.

Ťažisko dokazovania je totiž v konaní pred súdom prvého stupňa a jeho skutkové závery je oprávnený dopĺňať, prípadne korigovať len odvolací súd, ktorý za tým účelom môže vykonávať dokazovanie (§ 213 O.s.p.). Dovolací súd nie je všeobecnou treťou inštanciou, v ktorej by mohol preskúmavať akékoľvek rozhodnutie súdu druhého stupňa. Preskúmavať správnosť a úplnosť skutkových zistení, a to ani v súvislosti s právnym posúdením veci, nemôže dovolací súd už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože – na rozdiel od súdu prvého stupňa, odvolacieho súdu – nemá možnosť podľa zásad ústnosti a bezprostrednosti v konaní o dovolaní tieto dôkazy sám vykonávať, ako je zrejmé z obmedzeného rozsahu dokazovania v dovolacom konaní podľa ustanovenia § 243a ods. 2, in fine O.s.p. (arg. „dokazovanie však nevykonáva“).

Z uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že konaním súdov nižších stupňov nedošlo k odňatiu možnosti žalovaného 1/ konať pred súdom a tým i k namietanej vade podľa § 237 písm.f/ O.s.p.

Žalovaný 1/ ďalej namietal, že napadnutý rozsudok odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm.c/ O.s.p.).

Právny posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce

aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantným dovolacím dôvodom, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby tvrdenia žalovaného 1/ boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval) nezakladali by ale prípustnosť dovolania v zmysle § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Vzhľadom na uvedené možno preto zhrnúť, že v danom prípade prípustnosť dovolania nemožno vyvodiť z ustanovenia § 238 O.s.p. a iné vady konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli dovolacím súdom zistené. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalovaného 1/ v súlade s § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu (druhý výrok rozsudku odvolacieho súdu „potvrďuje rozsudok vo vyhovujúcich výrokoch vo veci samej proti žalovaným 1/ a 2/“), proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný, odmietol. Pritom riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania nezaoberal sa napadnutým rozsudkom odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V prejednávanej veci je dovolaním napadnuté aj uznesenie odvolacieho súdu (prvý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu „odmieta odvolanie proti výrokom o vylúčení návrhov proti žalovaným 1/, 2/ a 3/ na samostatné konanie“). V zmysle § 239 ods. 1 O.s.p. je dovolanie proti uzneseniu odvolacieho súdu prípustné, ak a/ odvolací súd zmenil uznesenie súdu prvého stupňa, b/ odvolací súd rozhodoval vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločenských súdov (§ 109 ods. 1 písm.c/ O.s.p.) na zaujatie stanoviska. Dovolanie nie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa odmietlo odvolanie proti rozhodnutiu súdu prvého stupňa o zamietnutí návrhu na prerušenie konania podľa § 109 ods. 1 písm.c/ O.s.p.

Podľa § 239 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu

rozhodnutia na poklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

Uznesenie odvolacieho súdu, ktoré napadol žalovaný 1/ dovolaním, nemá znaky žiadneho z vyššie uvedených uznesení. Odvolací súd napadnutým uznesením odmietol odvolanie do výrokov o vylúčení návrhov proti žalovaným 1/, 2/ a 3/ na samostatné konanie. Dovolanie ale nesmeruje proti uzneseniam uvedeným v § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. Dovolanie žalovaného 1/ preto podľa ustanovení § 239 ods. 1 a 2 O.s.p. prípustné nie je.

Prípustnosť dovolania žalovaného 1/ by v preskúmvanej veci prichádzala do úvahy, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných vád taxatívne vymenovaných v § 237 O.s.p. Podľa tohto ustanovenia je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu (aj uzneseniu), ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Z hľadiska prípustnosti dovolania podľa uvedeného ustanovenia nie je predmet konania významný ak je konanie postihnuté niektorou z vád vymenovaných v § 237 O.s.p., možno ním napadnúť aj rozhodnutia, proti ktorým je inak dovolanie procesne neprípustné (viď napr. R 117/1999, R 34/1995 a tiež rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky uverejnené v časopise Zo súdnej praxe pod č. 38/1998 a č. 23/1998). Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 237 O.s.p. nie je významný subjektívny názor účastníka konania tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je zistenie, že k tejto procesnej vade skutočne došlo.

Žalovaný 1/ procesné vady konania v zmysle § 237 písm.a/ až e/ a g/ O.s.p. netvrdil, a existencia týchto vád nevyšla v dovolacom konaní najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nevyplýva.

S prihliadnutím na obsah dovolania a v ňom vytýkané nesprávnosti, ktorých sa mali dopustiť súdy oboch nižších stupňov, sa dovolací súd osobitne zaoberal otázkou, či postupom súdov nebola dovolateľovi odňatá možnosť konať pred súdom (§ 237 písm.f/ O.s.p.).

Odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 písm.f/ O.s.p. sa rozumie procesne nesprávny postup súdu, ktorý má za následok znemožnenie realizácie tých procesných oprávnení účastníka konania, ktoré mu poskytuje Občiansky súdny poriadok. Dovolací súd z obsahu spisu nezistil, že by konanie pred súdmi nižších stupňov bolo postihnuté procesnou vadou znemožňujúcou žalovanému 1/ realizáciu jeho procesných práv.

Dovolateľ namieta, že súdy nesprávne procesne o veci rozhodli, keď o nahradenie nemajetkovej ujmy by mali rozhodnúť v samostatnom konaní, vykonanie dôkazov na prípadnom vylúčenom či samostatnom konaní by už bolo aj v rozpore s ustanovením § 118a Občianskeho zákonníka a došlo by k hrubému narušeniu zásady rovnosti účastníkov kontradiktórneho procesu. Takýmto postupom, teda umožnením vykonania ďalšieho dokazovania vo veci po tom, čo žalobca nemal ďalšie návrhy na vykonanie dokazovania, došlo by i k porušeniu ich ústavných práv odňatím možnosti konať pred súdom.

Žalovaný 1/ neodôvodnene namieta správnosť odmietnutia jeho odvolania odvolacím súdom proti tej časti rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktorým boli vylúčené návrhy proti žalovaným 1/, 2/ a 3/ na samostatné konanie.

Podľa § 202 ods. 3 písm.a/ O.s.p. odvolanie nie je prípustné proti uzneseniu, ktorým sa upravuje vedenie konania. Ktoré uznesenia iba upravujú vedenie konania zákon nevymenúva, ani nevymedzuje žiadnymi znakmi. Považujú sa za ne uznesenia, ktoré nemajú vplyv na rozhodnutie vo veci samej, týkajú sa otázok, ktoré v záujme hospodárneho vedenia konania vyžadujú rýchle riešenie, ale bez toho, aby odopretie možnosti odvolania mohlo byť na ujmu práv účastníka alebo tretej osoby a súd nimi nie je viazaný, čo znamená, že ich možno zmeniť bez toho, aby bolo možné podať odvolanie. Medzi uznesenia, ktorými sa upravuje vedenie konania, sa zaraďujú napr. uznesenie o vylúčení vecí (tiež aj vzájomného návrhu) na samostatné konanie (§ 112).

Žalovaný 1/ v dovolaní neopodstatnene tvrdí, že odvolací súd nesprávne procesne vo veci rozhodol. Tvrdenia o vykonaní dôkazov na prípadnom vylúčenom či samostatnom konaní, ktoré by boli v rozpore s ustanovením § 118a Občianskeho zákonníka a došlo by k hrubému narušeniu zásady rovnosti účastníkov a kontradiktórneho procesu sú v predmetnej veci právne bezpredmetné, tohto konania sa nedotýkajú a v žiadnom prípade týmto postupom nedošlo k porušeniu ústavných práv žalovaného 1/, resp. odňatia možnosti konať pred súdom tak, ako sa to snaží prezentovať vo svojom dovolaní.

Keďže prípustnosť dovolania žalovaného 1/ nemožno vyvodiť z ustanovení § 239 O.s.p. a neboli zistené ani vady konania v zmysle § 237 O.s.p., Najvyšší súd Slovenskej republiky jeho dovolanie odmietol (proti výroku „odmieta odvolania proti výrokom o vylúčení návrhov proti žalovaným 1/, 2/ a 3/ na samostatné konanie“) podľa § 218 ods. 1 písm.c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. ako dovolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému je tento opravný prostriedok neprípustný.

V dovolacom konaní úspešnému žalobcovi vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému 1/, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešný účastník v dovolacom konaní podal návrh na uloženie povinnosti nahradiť mu trovy tohto konania (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.). Dovolací súd mu priznal náhradu, ktorá spočíva v odmene advokáta za právnu službu, ktorú poskytol žalobcovi vypracovaním vyjadrenia z 13.4.2012 k dovolaniu žalovaného 1/ (§ 14 ods. 1 písm.b/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb). Sadzbu tarifnej odmeny určil podľa § 10 ods. 1, 8 tejto vyhlášky vo výške 61,41 € (41,49 + 9,96 + 9,96), čo s náhradou výdavkov za miestne telekomunikačné výdavky a miestne prepravné vo výšky 1/100 výpočtového základu [§ 1 ods. 3 a § 16 ods. 3 tejto vyhlášky (7,63 €)] a 20 % DPH predstavuje spolu 82,85 €, žalobca si však uplatnil trovy iba vo výške 79,58 €, preto mu priznal trovy dovolacieho konania iba v sume 79,58 €.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 30. septembra 2013

Za správnosť vyhotovenia : Jarmila Uhlířová

JUDr. Jozef Kolcun, v.r.
predseda senátu